Grandmothers Against Genocide

Org. nr. 935 375 088 – Drammen, Norway

Til Det nasjonale Statsadvokatembetet – NAST

NY BEVISFØRING VEDRØRENDE

anmeldelsen av statsminister Jonas Gahr Støre, finansminister Jens Stoltenberg, utenriksminister Espen Barth Eide - og tidligere finansminister Trygve Slagsvold Vedum.

Saksnummer 16783364 241/25-26

28. januar 2026

Vi vil med dette sende de siste bevis og en oppsummering for de anmeldtes medvirkning til krigsforbrytelser, forbrytelser mot menneskeheten og folkemord. Det gjelder hovedsakelig de tre nåværende regjeringsmedlemmene (heretter kalt Ap-toppene). For Vedum gjelder det for den perioden han var finansminister.

I den opprinnelige anmeldelsen av 16. april 2025 presiserer vi at anmeldelsen gjelder medvirkning til alle Israels forbrytelser. Vi vil i dette tilleggsdokumentet presisere at det ikke bare gjelder for de palestinske områdene, men gjelder medvirkning til Israels krigsforbrytelser og forbrytelser mot menneskeheten også i andre arabiske territorier.

For Ap-toppene gjelder medvirkningen til Israels forbrytelser et tidsrom som strekker seg langt bakover i tid, i to tiår før det folkemordet Israel utfører i skrivende øyeblikk. Vi vil med det bevise at Ap-toppenes aktive moralske, politiske og diplomatiske støtte til forbrytelsene har vært langvarig, med vitende og vilje, og med fullt overlegg.

En historisk innledning:

Forensic Architecture og B'tselem har laget en historisk presentasjon av Israels okkupasjon og krigsangrep mot palestinerne, fra 1967 til 2014.

Vårt hovedfokus er Ap-toppenes aktive medvirkning til forbrytelsene til tiden for Stoltenbergs andre regjering, i 2005 til 2013, og deretter fra Støres regjering i 2021 - til i dag. Men vi vil ta et lite tilbakeblikk på Arbeiderpartiets posisjon, som kan gi et klarere bilde av bakgrunnen for de beslutningene de anmeldte Ap-toppene har tatt.

Noen vil hevde at Israels krigsforbrytelser mot palestinerne startet i 1948, da Israel fordrev 750.000 palestinere fra sine hjem, og Palestina endte opp med å bli delt i to adskilte deler; Vestbredden og Gaza. Verdenssamfunnet aksepterte det. Våpenhvilen i 1949 fastslo at Jerusalem skulle være hovedstad for begge; Vest-Jerusalem ble israelsk, og Øst-Jerusalem ble arabisk.

Vi velger å starte med Israels okkupasjon av Palestina i 1967. FNs resolusjon 242 av 1967 sier at Israel må trekke sine styrker ut fra alle okkuperte arabiske områder. FN sa også at løsningen på konflikten må være en varig og rettferdig fred. Om den ikke er rettferdig, kan den ikke bli varig.

I 1967 deltok Arbeiderpartiets mektigste mann, partisekretær Haakon Lie, på Israels side under seksdagerskrigen og okkupasjonen av Palestina. Han var en av de første som gikk inn i palestinernes hovedstad Øst-Jerusalem, sammen med de israelske styrkene.

Etter den tid har Arbeiderpartiet hatt en historisk, ensidig støtte til Israel, i all sin utenrikspolitikk. Det har ikke endret seg, uansett hvor brutalt okkupasjonen utviklet seg.

Etter 1967 begynte Israel å bygge bosettinger på okkupert jord på Vestbredden. Det å flytte sin egen befolkning inn på okkupert jord er en særskilt alvorlig forbrytelse, fordi det uttrykker en overtakelse - en annektering - av det okkuperte området. Som er et rent landtyveri.

I 1983 slo FNs Generalforsamling fast i resolusjon 38-180 at kjernen i konflikten i Midtøsten var Israels ulovlige okkupasjon av Palestina. De oppfordret alle stater til å avslutte sine forbindelser med Israel, inntil de hadde avsluttet okkupasjonen. Selv om de fleste medlemsland stemte for oppfordringen, var det ingen stater som fulgte kallet.

I 1993 var Norge ved Arbeiderpartiet ledende i det som har blitt kalt Oslo-avtalen mellom Israel og palestinerne. På overflaten så det ut til at det var en avtale som skulle lede til en selvstendig stat for palestinerne. Slik var det ikke. Avtalen legitimerte tvert imot Israels okkupasjon av Vestbredden, ved at den tillot israelsk herredømme over store deler av det okkuperte området. Der var ingen løfter om en selvstendig stat i Oslo-avtalen.

President Jimmy Carter har skrevet i flere bøker at palestinerne ble lurt trill rundt til å signere en avtale som gjorde deres livssituasjon og fremtidsmuligheter mye verre. Avtalen bryter med FNs resolusjoner: Før 1993 var FNs krav om at Israel må avslutte okkupasjonen rådende. Etter Oslo-avtalen ble prinsippet at palestinernes frigjøring skulle skje som følge av "forhandlinger mellom partene".

Det skulle skje uten noe internasjonalt press mot okkupantmakten. Det var innlysende at «forhandlinger» aldri ville gi palestinerne noen vei ut av undertrykkelsen. De som fastholdt at fred måtte skje som følge av forhandlinger, deriblant hele Ap-ledelsen, plasserte seg på Israels side. Oslo-avtalen har derfor blitt sett på som en legalisering av en brutal okkupasjon, fordrivelse og kolonisering.

Israels kolonisering av Vestbredden skjøt fart etter Oslo-avtalen. Den har økt fra ti tusen boliger i 1970, til over 800.000 boliger i dag.

Ved Oslo-avtalen i 1993 bidro Arbeiderpartiet også til Israels militære blokade av Gaza. Avtalen fastsetter en maritim sone utenfor Gazas farvann på noen få nautiske mil. Utenfor den ble det forbudt å ferdes for gazerne, og grensen ble voktet av Israels marine. Det er noe av det groveste som har skjedd i norsk utenrikshistorie – at Arbeiderpartiet medvirket til at Israel innførte en marin blokade av verdens tettest befolkete område.

Det gjorde at gazerne ikke lenger fikk mulighet til å dra ut og fiske – eller seile ut i Middelhavet, med en båt.

Mangel på protest er det samme som støtte og oppmuntring, og Oslo-avtalen ble møtt med positive toner i alle vestlige leire. Oppmuntret av hva vesten tolererte, bygget Israel dermed et gjerde rundt Gaza i 1994. Med det ble også gazernes mulighet til å reise inn og ut landveien blokkert. Israel bombet flyplassen i Gaza i 2000, og bulldozet rullebanen bort i 2001. Det var det siste året et fly lettet fra Gaza.

Utenriksminister i Ap-regjeringen var på det tidspunktet Bjørn Tore Godal, som hadde ansvaret for oppfølgingen av Oslo-avtalen. Han godkjente Israels blokade av Gaza uten antydning til protest.

Når palestinerne forsøkte seg på motstand mot okkupasjonen, som er en menneskerett, rykket Ap-lederne ut og sa at «Israel har rett til å forsvare seg, og palestinerne må godta inngåtte avtaler». Det betydde å akseptere Oslo-avtalen, som krevde at palestinerne skulle avstå fra enhver motstand mot okkupasjonen. Om de ikke adlydet, ble de utsatt for sanksjoner fra vesten. Jimmy Carter sa at det er første gang i historien at verdenssamfunnet innfører sanksjoner mot et okkupert folk, mens de støtter okkupasjonsmakten. Aldri noensinne har Ap-toppene innrømmet palestinerne en rett til å forsvare seg.

Israel begynte i 2000 byggingen av en separasjonsmur inne på Vestbredden. Høyres Kåre Willoch sa i 2004 at muren var helt ulovlig, da den ikke gikk på den anerkjente 67-grensen mellom de to statene, men ble bygget *inne på* okkupert palestinsk område. Han sa at resolusjon 242 måtte respekteres. APs tidligere statsminister Thorbjørn Jagland var da leder i Stortingets Utenrikskomité. Han rykket ut mot Willoch og sa at «han er mer katolsk enn paven". Jagland hadde ingen innvending mot muren israelerne bygget, og sa at grensene måtte partene komme frem til ved forhandlinger.

I juli i 2004 behandlet the International Court of Justice (ICJ) saken, og dømte at muren var i strid med folkeretten. Jaglands ord sto dermed som en klar støtte til israelske folkerettsbrudd. Aps partileder, Jens Stoltenberg, gjorde ingenting for å korrigere det. Aksept av apartheidmuren fremsto da som Arbeiderpartiets offisielle standpunkt.

I oktober 2005 vant de rød-grønne valget, og Stoltenberg ble statsminister i en regjering som besto av Ap, SV og Senterpartiet. Det kom til et gigantisk offentlig rabalder få måneder senere - i januar i 2006.

SVs Kristin Halvorsen, som var finansminister, hadde støttet sitt eget partis initiativ om å gå inn for en forbrukerboikott av israelske varer. Det hadde SV gått inn for som tiltak mot Israels ulovlige mur og brutale okkupasjon av Palestina. Halvorsen hadde ytret støtten som følge av spørsmål fra Dagbladet.

Statsministeren og utenriksminister Jonas Gahr Støre reagerte så sterkt at det nesten ble regjeringskrise og brudd mellom Ap og SV. I biografien om Kristin Halvorsen skriver Lilla Sølhusvik (2012) at både Stoltenberg og Støre rykket ut offentlig og bedyret sin sterke støtte til Israel. Støre skrev brev til den israelske ambassadøren og forsikret at Norge var en venn av Israel. Han skrev brev til Condolezza Rice og sa det samme.

Stoltenberg forsikret at alle SVs ønsker om støtte til Palestina hadde blitt avvist i regjeringsforhandlingene. Både han og Støre gikk lengre i å uttrykke støtte til Israel enn noen tidligere Ap-ledere hadde gjort. I praksis forkastet de FNs krav om en rettferdig løsning basert på *anerkjente* grenser. De sa nå at Israel hadde rett til å leve innenfor "*forsvarbare*" grenser. Det var et israelsk uttrykk som betydde at Israel hadde rett til å forsvare seg hvor som helst de hadde satt opp et ulovlig hus. Stoltenberg og Støre gikk dermed også lengre enn noen andre vestlige ledere hadde gjort - de som fortsatt utad snakket om tostatsløsning og en varig, rettferdig fred.

Med dette ga Stoltenberg og Støre politisk ryggdekning for Israels fremrykking på okkupert jord. De krevde at Kristin Halvorsen måtte krype til korset og be om unnskyldning for hele offentligheten. For at det ikke skulle bli regjeringskrise, måtte hun innkalle til pressekonferanse og legge seg paddeflat.

I pressekonferansen beklaget hun veldig, trakk tilbake uttalelsen og forklarte at hun hadde uttalt seg som SV-medlem, ikke som minister i en Ap-regjering.

Hun trodde da at saken var over. Det var den ikke.

Etter hennes offentlige ydmykelse ble det fra statsminister Stoltenbergs kontor uttalt til Verdens Gang at de sammenlignet Kristin Halvorsens uttalelser med nazistiske slagord skrevet på jødiske butikker i Berlin på 1930-tallet. En fullstendig mobbing tok etter det helt av, fra Ap-ledelsen og andre Ap-folk - mot Kristin Halvorsen. Det ble til slutt så ille at norsk presse reagerte og måtte be Ap-ledelsen besinne seg.

Det var ingen tvil lenger om Ap-ledelsens ubetingete støtte til Israel. Bergens Tidende tok et par uker etter inn en kronikk med tittelen "Er Ap imot fred i Midtøsten?".

Dette er bakteppet når vi på dette tidspunktet går inn i Oljefondet. Vi ser da på investeringer i selskaper som medvirket til Israels militære okkupasjon og krigføring mot palestinerne. Kristin Halvorsen som var finansminister var ansvarlig for Oljefondet, men hun ble fullstendig vingeklippet for alt som gjaldt Israel og Palestina. I realiteten er det utenriksminister Jonas Gahr Støre og statsministeren selv som nå tar hånd om dette svært viktige og prioriterte utenrikspolitiske området.

Med Stoltenberg i sjefsstolen begynner den argumentasjonen og praksisen som har fulgt Oljefondet siden: «Vi er klar over at Israel bryter folkeretten på Vestbredden og i Gaza, men ser ikke noen grunn til å la være å investere i selskaper som medvirker til folkerettsbruddene».

Se Vedlegg 11: Verdens mest uetiske fond?

Stoltenberg og Støre bestemte dermed i januar 2006 at Oljefondet ikke skulle trekke seg ut av selskaper som bidro til Israels miliære okkupasjon og krigføring mot palestinerne. Vi mener at det utgjør for Stoltenberg og Støres del en aktiv medvirkning til Israels krigsforbrytelser og forbrytelser mot menneskeheten fra 2006 og fremover. Fra høsten 2025, da FN fastslo at Israel begår folkemord, har denne grunnleggende politikken deres utgjort en aktiv medvirkning til folkemord.

Når det gjelder Espen Barth Eide, har han gjennom alle disse årene vært en fremstående talsperson for Ap-ledelsens politikk, og stått inne for den. Det fritar ikke for medansvar at han ikke har vært av de fremste beslutningstakerne. Hans medvirkning er enda tydeligere i rollen som utenriksminister. Hans ansvar, dersom han skulle vært skyldfri, måtte vært å protestere, og å fratre vervet som utenriksminister.

Om en skal forstå noe av det ubegripelige folkemordet som utspiller seg i Gaza i dag, er det for snevert å se på den ubetingete støtten vestlige statsledere har gitt Israel etter 7. oktober 2023. Dette folkemordet har en forklaring, og det er vestlige lederes ubetingete støtte til Israel gjennom flere tiår, som har skjøvet Israel fremover i stadig grovere forbrytelser. De har ikke bare lukket øyne og ikke villet se. Med sin nærmest aggressive støtte til Israel, og tilsvarende totalt undertrykkende holdning overfor palestinerne, har vestens statsledere gjort dette folkemordet nærmest uunngåelig. Gjennom de siste to tiårene har våre Arbeiderparti-ledere vært blant de aller mest ukritiske.

Historien vil vise at det er støtten fra vestens statsledere som har gjort det mulig for Israel å starte en krigføring som har eskalert til et folkemord. De har tolerert teppebombing av sivile med tusenvis av tusentonns bomber. De har tolerert at en menneskeskapt sultkatastrofe eskalerte til hungersnød ved at nødhelp ble sperret ute. De har tolerert tusener av dødsfall som følge av at medisinsk nødhjelp ble sperret ute. De har siden vinteren kom i 2025 tolerert at hundretusener av palestinere i Gaza lever uten tak over hodet, ved at omtrent samtlige boliger og bygninger er bombet til grus, og telt ikke får komme inn. De har tolerert at barn fryser i hjel uten mulighet til vern mot kulde, regn, flommer og bitende vind - uten noe ly i form av tak og vegger. De tolererer at Israel nå kaster ut 37 humanitærorganisasjoner fra Gaza. De tolererer Donald Trumps «fredsplan» som går ut på å stjele hele Gaza. De har tolerert at Israel 20. januar i år knuste UNRWAs hovedkvarter i Øst-Jerusalem. Vesten har tolerert at Israel har brutt den såkalte våpenhvilen hver eneste dag siden 10. oktober 2025. De tolererer at Israel fortsatt bomber Gaza.

OPPSUMMERING

Ap-toppene viser en total mangel på moral, eller i beste fall feighet, stilt overfor de mest graverende forbrytelser som mennesker kan utsettes for. Det er en livstruende situasjon for vårt land og vårt folk, når verdenssituasjonen krever integritet og mot av våre ledere, mer enn noensinne. Når våre fremste ledere deler denne manglende moralen eller ryggesløsheten med et flertall av vestens ledere er det livsfarlig for hele verden, for hele vår mulighet til en fremtid.

Det norske statsadvokatembetet har nå muligheten til å vise gjennom sin etterforskning at Norge er en rettsstat som respekter og vokter internasjonale lover og regler.

Statsminister Jonas Gahr Støre har hverken protestert mot eller fordømt den fortsatte bombingen. Han har aldri innført noen tiltak overhodet for å forsøke å hindre folkemordet som bare fortsetter. Han har en historie med å ikke protestere mot Israels bombinger – han har aldri protestert mot noen av de tidligere massakrene og terrorbombingene som Israel har begått overfor palestinerne.

Våre Ap-topper har ikke bare tolerert Israels forbrytelser i to tiår - de har medvirket til dem, offentlig forsvart dem, de har investert i forbrytelsene, slik at staten Norge har tjent seg søkkrik på dem. De har levert våpen og våpendeler til Israel - vel vitende om at Israel mer enn sannsynlig ville bruke dem til nye forbrytelser mot palestinerne. Det finnes ingen unnskyldning for deres handlinger – og mangel på handlinger. Det forsvarer ingenting at de i andre situasjoner fremstår som hyggelige mennesker. Det de har gjort mot palestinerne er iskaldt, grusomt og umenneskelig. Det er også lovstridig og straffbart.

Vi ønsker de anmeldte etterforsket, tiltalt og straffet.

Drammen/Kongsberg,

Grandmothers Against Genocide, ved stiftere

Marianne Bergvall og Kirsti Mæhle